

Nasjonalt Kompetansesenter for Landvind

3. november 2025

Vindkraftsenteret

- Energidepartementet utlyste tilskudd, med frist 30. juni 2025.
- Tildelingen skjedde 3. september, hvor et konsortium fikk oppdraget:
  - Landssammenslutninga av Norske Vindkraftkommuner (LNVK)
  - Advokatfirmaet Lund & Co DA
  - THEMA Consulting Group
- Formål: Å gi kommunene gratis, nøytral og objektiv bistand i saker om utbygging av vindkraft på land.
  - Ikke drive saksbehandling, men støtte og veiledning til kommuner som ønsker det.

Dagens regelverk – bakgrunn

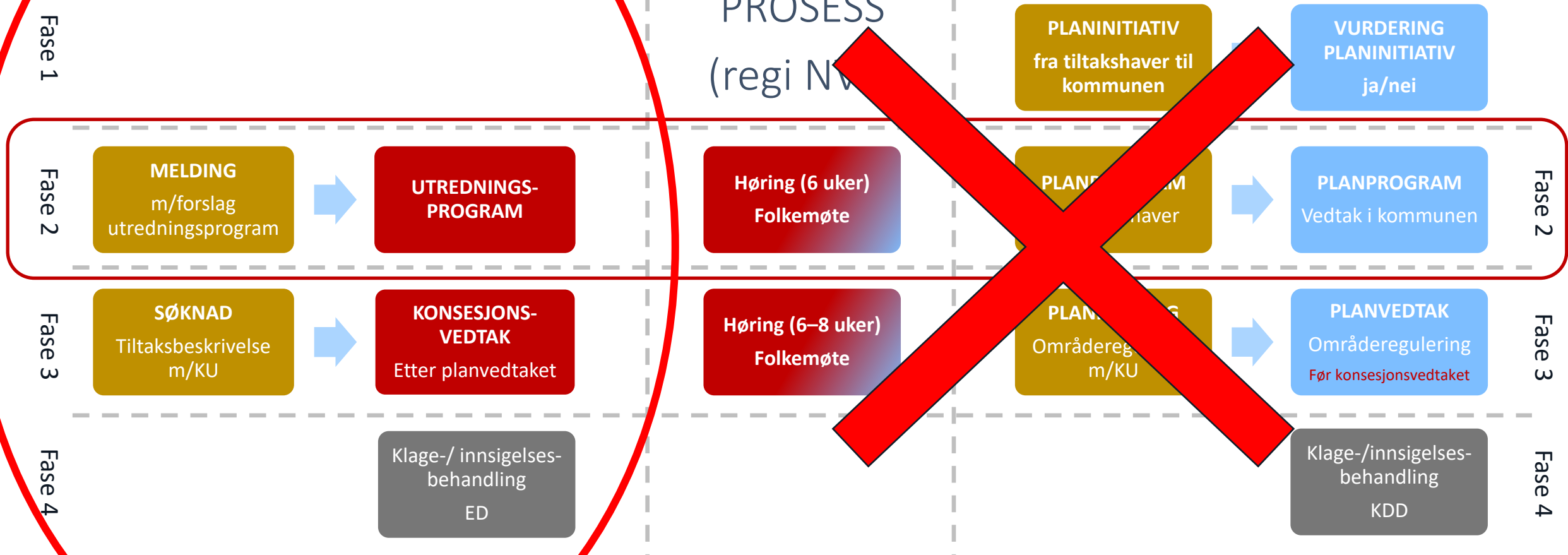
- Nye regler for planlegging av konsesjonspliktige vindkraftanlegg på land trådte i kraft 1. juli 2023
- Viktigste endring: NVE kan ikke gi konsesjon for vindkraft land før tiltaket er planavklart etter plan- og bygningsloven
- I praksis gir dette en veto-rett for kommunene

ENERGILOVEN

FELLES PROSESS (regi NVE)

PLAN- OG BYGNINGSLOVEN

Tidligere konsesjonsregime:

- Vindkraftverk var unntatt reguleringsplikten etter plan- og bygningsloven
- Kommunene var høringsinstanser i de statlige konsesjonsprosessene
- I praksis foregikk det en del utbygging i strid med kommunenes ønsker.
  - Særlig ettersom forutsetningene for utbyggingen endret seg når det gikk lang tid mellom konsesjonsvedtak og utbyggingsstart
- Stortinget vedtok at kommunene skulle få større innflytelse ved en vetorett, samt en del andre endringer.

Pbl. § 12-1 fjerde ledd:

«[...] Konsesjonspliktige vindkraftanlegg på land etter energiloven skal likevel ha områderegulering. Reguleringen skal fastsette de overordnede arealmessige forutsetningene som er relevante for beslutningen om arealbruk for vindkraftanlegget. Departementet kan gi forskrift om samordningen mellom reguleringsplanprosessen for vindkraftanlegg og konsesjonsbehandlingen etter energiloven»

Energiloven § 2-2:

«[...] Konsesjon til vindkraftanlegg på land etter § 3-1 kan ikke gis før tiltaket er planavklart etter plan- og bygningsloven»

De tre alternativene

1. Kommunen utarbeider områdereguleringsplanen selv
2. Kommunen krever at tiltakshaver utarbeider forslag til områderegulering
3. Tiltakshaver fremmer forslag til områdereguleringsplan

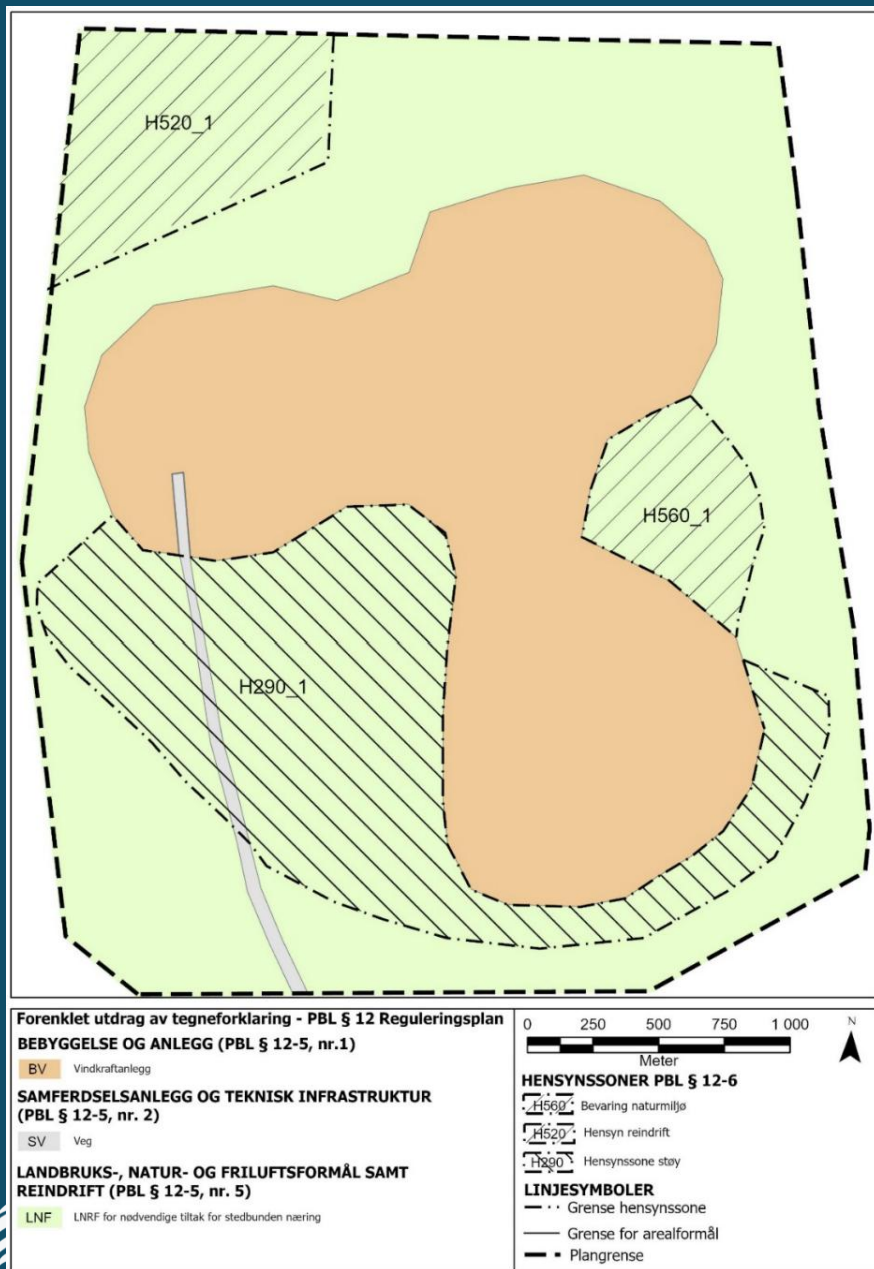
Planprosessen er et system for omfattende *kartlegging* og *avveining* av ulike interesser.

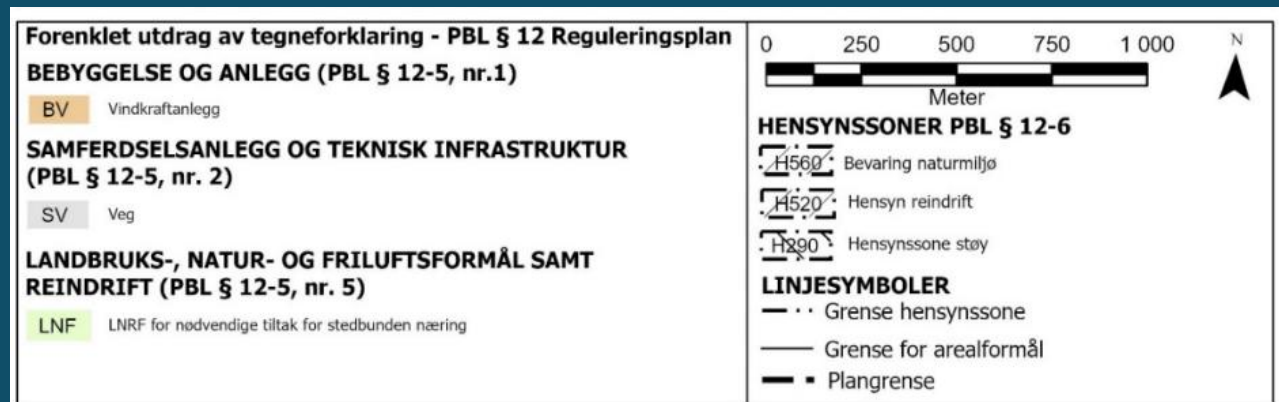
Hva kan områdereguleringen regulere?

- Områdereguleringen skal fastsette de overordnede arealmessige forutsetningene som er relevante for beslutningen om arealbruk for vindkraftanlegget.
- Forarbeidene sier at områdereguleringen skal være på et overordnet nivå:
  - ytre arealbruksgrenser med arealformålene vindkraft og adkomstveg.
  - planbestemmelser om andre forhold som kan sies å ligge innenfor de overordnede arealmessige forutsetningene som er relevante for kommunens beslutning
  - synlighet av turbiner fra bestemte kartfestede områder, maksimal høyde, inngrepsfrie områder og andre overordnede krav
- Kommunens bruk av inngrepsfrie områder i områdereguleringen kan sette beskrankninger for vindkraftanleggets utforming.
- Detaljene avklares i konsesjon med vilkår etter energiloven.

- Arealformål vindkraftanlegg.
- Adkomstveger angis som arealformål veg.
- Arealer rundt arealformålet vindkraftanlegg vil i områdereguleringen ofte settes av til LNFR.
- Alternativt angis eget underformål f.eks. reindriftsformål eller naturformål.
- I tillegg til arealformål, kan det i områdereguleringen fastsettes hensynssoner med retningslinjer som skal sikre ulike interesser eller hensyn i eller utenfor vindkraftanlegget.

De ulike stadiene i planprosessen

- Planinitiativ
- Oppstartsmøte
- Varsling og kunngjøring av planoppstart
- Utarbeidelse av forslag til planprogram
- Fastsetting av planprogram
- Utarbeide planforslag med konsekvensutredninger
- Høring og offentlig ettersyn av planforslag, herunder varsling av innsigelser.
- Sluttbehandling i kommunestyret
- Avklaring av evt. innsigelser
- Evt. klage

- Kort om kostnadsdekning

Kommunene kan stanse en planprosess:

1. Når kommunen mottar planinitiativ
2. Når kommunen behandler planprogram
3. Når kommunen har planforslag til første gangs behandling (før høring)
4. Når kommunen (etter høring) får endelig planforslag til behandling
5. Når kommunen eventuelt behandler klage på planvedtak

Planprosessen i kommunen kan samordnes med konsesjonsprosessen i NVE

Statlig plan

§ 6-4. Statlig arealplan

Når gjennomføringen av viktige statlige eller regionale utbyggings-, anleggs- eller vernetiltak gjør det nødvendig, eller når andre samfunnsmessige hensyn tilsier det, kan departementet henstille til vedkommende kommune om å utarbeide arealdel til kommuneplan eller reguleringsplan etter [lovens kapittel 11](#) og [12](#).

På samme vilkår kan departementet selv utarbeide og vedta slik plan. Departementet trer da inn i myndigheten til kommunestyret. Vedkommende kommune plikter å gi departementet nødvendig bistand i arbeidet.

Departementet kan i den enkelte sak bestemme at endelig konsesjon til kraftproduksjonsanlegg etter [energiloven](#), [vannressursloven](#) eller [vassdragsreguleringsloven](#) uten videre skal ha virkning som statlig arealplan. Dette gjelder ikke for konsesjon til vindkraftanlegg på land etter [energiloven § 3-1](#).

Departementets vedtak om statlig arealplan kan ikke påklages.

Føringer i forarbeidene

Prop. 111 (2022–2023) s. 48:

- «Tredje ledd nytt andre punktum innebærer at Olje- og energidepartementet ikke kan bestemme at konsesjon for vindkraftanlegg uten videre skal ha virkning som statlig plan etter plan- og bygningsloven. Endringen innebærer at en eventuell statlig plan for vindkraftanlegg skal utarbeides etter de ordinære bestemmelsene for statlige planer i § 6-4 første» og andre ledd»
- For øvrig vises det til høringsnotatet 13. januar 2023

Høringsnotatet 13. januar 2023 s. 50:

- Oppheving av særregelen i § 6-4 tredje ledd innebærer at en eventuell statlig plan for vindkraftanlegg i stedet må utarbeides etter de ordinære bestemmelsene for statlig plan i § 6-4 første og annet ledd. Departementene viser til at det i Vindkraftmeldingen legges opp til at kommunens syn skal tillegges stor vekt i behandlingen av vindkraftprosjekter. Statlig plan vil derfor bare helt unntaksvis være aktuelt i tilfeller der vindkraftanlegg bør bygges av hensyn til regionale og nasjonale interesser, selv om en kommune motsetter seg det, eller berørte kommuner er uenige om utbyggingen. Ordningen vil således fungere som en sikkerhetsventil. Det kan for eksempel ikke utelukkes at hensynet til regional og nasjonal forsyningssikkerhet for kraft kan gjøre det aktuelt å gjennomføre planlegging av vindkraft som statlig plan.

Produksjonsavgiften

- 2,37 øre/KWh i 2025, foreslått 2,42 øre/KWh i 2026
- Tilfaller i sin helhet vertskommunen
- Utgjorde 332 mill kroner til vindkraftkommuner for 2024
- Anslått økt til 370 mill kroner i 2025

Andre ytelser

- Eiendomsskatt: Utgjorde i 2023 ca. kr. 300 mill.
- (Utbyggingsavtaler)
- Grunnrenteskatt
- 0,2 øre/KWh i avgift til generell lokal bruk, som friluftsliv, reindrifta, kommunen, naturvernforeninger mv

1. Dersom kommunen ikke ønsker (å fortsette) planprosessen kan den stoppe saken, og da blir det ingen utbygging.
2. Dersom kommunen ikke ønsker resultatet, kan den la være å vedta planforslaget, og da blir det ingen utbygging.
3. Kommunen kan gå videre med prosessen og vedta områdereguleringsplanen, og da kan NVE gi konsesjon.

